

Autók között a Trabant

Kemény Andrással, a Papyrusz Book Kiadó vezetőjével
Lafferton Kálmán beszélget

„Tudod Kemény, te olyan vagy, mint egy mágnes, bedobod magad a vasreszelékbe, azt se tudod hol vagy, azt se tudod mit csinálsz, és összeáll körülötted minden!” – Tarján Tamás

Mikor és hogyan csöppentél a könyves világba?

Jól emlékszem a dátumra, 1972. augusztus 16-án léptem be a Kossuth Kiadóba. Előtte öt évig vendéglátóipari technikusként dolgoztam. Az egyik kolléganóm férje a Kossuth III. kerületi kirendeltségen dolgozott. Egyik nap szólt a Mari, hogy felszabadul egy raktárkezelői állás a Kossuthnál. Nem sokat teketóriáztam, jelentkeztem a munkára, és felvettek az V. kerületi kirendeltségbe.

Hány éves voltál ekkor?

Még 24 éves sem. Volt egy nagyszerű, áldott emlékű főnökasszonyom, a Wurm Jutka, ő csinált belőlem könyvest. A legelső feladatomban az volt, hogy a piros Lenin és a szürke Marx-Engels köteteket sorba kellett raknom. Azóta is imádom könyveket pakolni. Másfél év után kirendeltségvezető-helyettes lettem. A fiam halálra röhögte magát, mert az volt a munkakönyvembe írva, hogy politikai munkatárs. Tizenhárom évet dolgoztam az V. kerületben. Imádtam. Itt

mondta azt az egyik kolléganóm, olyan vagy te a Kossuthoddal a könyvesek között, mint az autók között a Trabant. Olyan voltam.

1985-ben a IX. kerületi kirendeltség vezetője lettem, életem leggyönyörűbb három éve volt. Itt kezdtem el irodalmi rendezvényekkel foglalkozni. Szerveztem egy nagy irodalmi műsort, amit a Kossuth vezetése nem nézett jó szemmel, azt mondták, Kemény elvtárs ez nem a maga dolga. Két igazgatói ülésen is téma volt a rendezvény, végül megengedték. Nagyon klassz két részes műsor volt a Vigadó kistermében ismert, neves színészekkel. A rádió felvette, a Bartók pedig két részben leadta.

Érezvén az idők szavát 1987 decemberében, amikor már megjelentek az utcán a gyűródeszkás könyvárusok, az utcáról bementem a Kelet-Pesti ÁFÉSZ elnökéhez. Baromi szerencsém volt, mert a beszélgetés végén azt mondta, na jól van Kemény, te kellesz nekem. A fenekem alá tett egy gyönyörű könyvesboltot a Márvány utcá-

ban, majd nem sokkal később Mozaik Téka elnevezéssel nagykereskedést indítottam, és a Sziszivel, Földes Tamással mi kezdtük ellátni az utcai árusokat könyvekkel. Sajnos másfél év után összeomlott az ÁFÉSZ a könyvkereskedői tevékenységgel együtt.

Innen hová vezetett az utad?

Mint nagykereskedő számos kiadóval kapcsolatba kerültem. Három évig a Fabula Kiadó kereskedelmi vezetője, majd az Unikornis Kiadó témamenedzsere lettem. Ekkoriban jelentek meg az Unikornis gyönyörű sorozatai. Itt jött az ötlet, hogy csináljak egy irodalmi szalont, Unikornis zenés, irodalmi szalon címmel. Mellém álltak a barátaim, szponzort is találtam, és a József Attila-díjas irodalomtörténész, egyetemi tanár Tarján Tamás is elvállalta a felkérésemet, akit akkor csak futólag ismertem. Az utolsó pillanatban az Unikornis Kiadó kihátrált az együttműködésből, így szomorúan mondtam Tamásnak, hogy vége. Meglepetésemre azt válaszolta, nincs vége! Neked van egy duplafenekű neved, éljél vele, legyen a szalon neve Kemény Szalon és csináld meg egyedül. A Kemény Szalon 1996. októberében indult, és tíz éven

át 70 felejthetetlen rendezvényen léptem fel Tarján Tamással és meghívott válogatott vendégeinkkel a Kossuth Klubban.

Milyen fogadtatása volt a Kemény Szalonnak?

Az első alkalommal úgy izgultam, mint a szűz lány az első randevű előtt. A témát Könyvről, irodalomról, kultúráról közösen találtuk ki Tamással, Spiró György és Osztovits Levente volt a vendégünk. Hihetetlen jól sikerült az este, ami elsősorban Tarjánnak volt köszönhető. Büszkén mondhatom, hogy már az első rendezvény is teltházas volt, s ez az érdeklődés a szalon tíz éve alatt egy jöttányit sem változott.

Miért ért véget?

Mert elfogytak a verseim, amiket felolvastam ezeken az estéken. Komolyra fordítva a szót, az utolsó négy-öt estén éreztem, hogy kezd elfáradni a Kemény Szalon, ezért 2006. májusában *Volt egyszer egy Kemény Szalon!*? címmel egy nagyszabású rendezvénnyel pontot tettünk a végére. Erre az estére a korábbi szalonok vendégeiből 25 embert hívtunk meg, akikkel Tamás zseniális beszélgetést folytatott. Pontosan úgy, ahogy azt a kerek születésnapos írókkal is tette a budapesti könyvfesztiválokon. Mind a mai napig végtelenül hálás vagyok Tamásnak, hogy bízott, hogy társamul szegődött, és nem hagyta az életem máig legnagyobb produkcióját veszni hagyni.

Papirusz Book elnevezéssel van egy könyvkiadó is. Mi volt a célod a kiadó létrehozásával?

Noha hosszú évekig könyvkiadónál dolgoztam, semmilyen késztetést nem éreztem magamban, hogy könyvkiadó legyek. A könyvkiadás aprólékos, írásztaához kötött munkát kíván, én pedig világéletemben szárnyaló, szervező ember voltam. Azonban egy kedves régi kollégám megkeresett és addig győzködött, hogy alapítsunk közösen kiadót, amíg kötélnek álltam. Ugyanabban a hónapban jegyezték be a Papirusz Book Kiadót, amikor indult a Kemény Szalon.

Kezetben mesekönyveket, irodalomtörténetet, szépprózát és verseket adtunk ki. Miután a társam kiszállt a kiadóból, elkezdtem kiadni Heltai Jenő műveit, Berek Kati, Gyurkovics Tibor, Baranyi Ferenc, Placid atya életrajzát, Köves József két könyvét, stb. Ezekkel a könyvekkel jártam az országot, mert mondanom sem kell, hogy boldogan mutattam be könyveimet az általam szervezett könyvbemutatókon. A megjelentetett könyvek egy idő után minden tőkémet felemésztették, azóta sajnos csak úgy tudok könyvet kiadni, ha minden költséget a megrendelő fizet. Ezzel együtt, mint „nano” kiadónak az elmúlt 21 év alatt 130 könyvet sikerült megjelentetnem.

A kezdeményezésedre az idei Olvasás Éjszakáján lesz egy Tarján Tamásra emlékező est az Örkény István Könyvesboltban. Miért tartottad fontosnak megszervezni ezt a programot?

Tarján Tamás halála után nem sokkal tavaly már volt egy rendezvény, ahol néhányan megemlékeztünk Tamásról, azonban azt éreztem, hogy ez kevés. Fontosnak tartottam, hogy a könyvszakma is emlékezzen arra az emberre, aki mindenkit lefegyverző olvasottságával, tudásával és szerepléseivel emblemikus alakja lett a rendszerváltás utáni könyvheti és könyvfesztiváli rendezvényeknek. Erre keresve sem lehetett volna jobb alkalmat találni, mint a Tamás halálának egy éves évfordulója (szeptember 24.) hetében megrendezésre kerülő Olvasás Éjszakáját.

A szeptember 29-i emlékező, reményeim szerint meghitt, baráti beszélgetés az Örkény István Könyvesboltban lesz délután 4 órakor, amelyre meghívtam Zentai Pétert, a könyvszakmai egyesülésünk volt igazgatóját, aki évtizedes munkakapcsolatot, barátságot ápolt Tamással, Kocsis Andrást, az egyesülés volt elnökét, a rendezvénynek helyet adó könyvesbolt kiadójának vezetőjét, Győrei Zsolt irodalomtörténész barátomat, aki Heltai Jenőből Tarjánnál doktorált és nem melleleg a Heltai-sorozatomból utolsó köteteinek szerkesztője. És ott lesz a megemlékezők között Köves József barátom, a magyar könyvszakma történetírója, kiadóvezető. Jőmagam a legfontosabb emlékeim elmesélése után két rövid paródiát fogok felolvasni a Reményi-Tarján szerzőpárostól. A majd egy órás megemlékezésen nem csak beszélgetésekkel, hanem képek vetítésével is szeretnék megidézni Tamást, mert sikerült képeket gyűjtenem róla különféle archívumokból. Ezúton is szeretettel invitálok mindenkit az Örkény István Könyvesboltba, egy rá emlékező baráti beszélgetésre!